

Eind november brengt de Europese Commissie haar Mededeling met opties voor het 'GLB na 2013' uit. In de Europese Unie wordt het landbouwbeleid van de lidstaten van oudsher gemeenschappelijk of gezamenlijk gevoerd – vandaar GLB of Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Nadien volgen de concrete voorstellen. Op basis van deze voorstellen zullen de Raad van Ministers én het Europese Parlement beslissingen nemen.

Met het oog op dit debat hebben alerhande politieke en maatschappelijke geledingen in Europa stellingen ingenomen over de toekomst van het Europese landbouw- en plattelandsbeleid.

In de aanloop naar de Mededeling van de Europese Commissie brengen wij u de belangrijkste stellingen, onder de noemer 'Het GLB na 2013 volgens ...'

Het GLB na 2013 volgens ...

- de Boerenbond
- de wereld
- de Europeanen
- de Europese boerenbond
- de Europese Commissie
- de Europese sociale partners – regio's
- het Europees Parlement
- de Raad van Ministers
- Wallonië en de buurlanden
- de Vlaamse ngo's
- de Vlaamse overheid

Het GLB na 2013 volgens Vlaanderen

Dit is de laatste bijdrage in deze reeks die voorafgaat aan het echte GLB-debat. Wij zijn de reeks gestart met de Boerenbond. We hebben een rondreis gemaakt in Europa en onze buurlanden, op zoek naar standpunten. We eindigen in Vlaanderen. Hoe staan de ngo's en de Vlaamse overheid tegenover de toekomst van het GLB?

Foto: Marco Mertens

VLAAMS LANDBOUWMINISTER KRIS PEETERS:

"Ik wens dat het toekomstige GLB sterk inzet op jonge landbouwers."

EUROPA

■ Pieter Verhelst (Studiedienst) en Jacques Van Outryve

Hiermee eindigt dus ons voorspel. Volgende week komt de Europese Commissie met haar mededeling uit, en dan kan het echte werk beginnen. Het wordt een werk van lange adem. Minstens twee jaar zal er gedebatteerd worden – niet enkel over de landbouw, maar over de toekomst van de hele Europese Unie. Wat wil Europa wel en niet doen? Wat zijn de inkomsten en wat zijn de uitgaven? Geen wonder dat alle ogen gericht zijn op dat ene beleid dat echt Europees of gemeenschappelijk genoemd mag worden: het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

Zoals in andere lidstaten bereidt ook onze overheid het debat over de toekomst van het GLB voor. De Vlaamse administratie stelde een discussiedocument op, dat als basis diende voor overleg met de verschillende beleidsdomeinen en stakeholders (belanghebbenden). Het Vlaams Parlement hield een hoorzitting en op 16 juni vond er een parlementair debat plaats in de commissie Landbouw en Visserij. Vlaams landbouwminister Kris Peeters is er klaar voor. Hij ziet tien aandachtspunten en zet ze in deze volgorde neer.

De tien van Peeters

1. De hoofddoelstelling van het GLB blijft een belangrijke mate van Europese zelfvoorziening. Voldoende betaalbaar en veilig voedsel is een strategische noodzaak nu de hulpbronnen schaarser worden en de vraag naar voedsel groeit. Bovendien draagt Europa bij tot de wereldvoedselzekerheid door zijn eigen landbouwpotentieel te onderhouden.

2. De marktwerking is niet altijd perfect en laat niet toe een voldoende leefbaar landbouwinkomen te verwerven.

Markt oriëntatie is een feit, maar landbouwers worden geconfronteerd met structureel lage prijzen. Bovendien blijkt dat burgers als consument niet altijd bereid zijn om de volledige meerkost van hun maatschappelijke verwachtingen te betalen. Daarom is er nood aan een Europees, regelend kader. Daarnaast blijft een – weliswaar modern en flexibel – vangnet na 2013 vereist als buffer tegen crisissen.

3. Het GLB moet werk maken van verdere verduurzaming en groene groei.

Steen voor investeringen die gericht zijn op duurzaamheid moet versterkt worden. En het concept 'groene groei', met name een groei met respect voor de ecologische draagkracht, moet een concrete invulling krijgen.

4. Innovatie, kennisdeling, vorming en ondernemerschap moeten meer aandacht krijgen. Vernieuwende technieken blijven nodig. Aandacht moet gaan naar ondernemerschap en 'open vizier', om de uitdagingen aan te gaan.

5. Een kritische kijk op wereldhandel in landbouwproducten is nodig.

Voedsel is geen gewone handelswaar. Multilaterale akkoorden kunnen heel wat ordening brengen in de wereldhandel en zijn te verkiezen boven vele bilaterale of onderlinge akkoorden. Maar het huidige kader van wereldhandelsakkoorden is te eng en heeft weinig aandacht voor voedselautonomie en duurzaamheid. Ook speculatie op landbouwproducten moet tegengegaan worden.

6. Directe inkomenssteun blijft ook na 2013 verantwoord.

Waarom? Als een vollediger compensatie van bedrijfskosten die een gevolg zijn van de strengere Europese normen, als een vergoeding voor het onderhoud van het Europese landbouwpotentieel en als stabilisering van het landbouwinkomen in tijden van schommelen in de prijzen. Maar er is nood aan een geleidelijke omvorming van het huidige toelagesysteem naar een ander systeem. Peeters zegt dat een basisbedrijfstoeslag, aangevuld met een meer doelgerichte en specifieke steun, verder onderzoek verdient.

7. De win-win tussen publieke diensten en de nood aan een beter inkomen moet beter benut worden. Landbouw vervult heel wat publieke diensten en moet daarvoor vergoed worden.

8. Het plattelandsbeleid moet ook de mogelijkheden van de landbouw in peri-urbane of verstedelijkte gebieden beter benutten.

Landbouw in verstedelijkte gebieden kent specifieke problemen, maar ook onderbenutte mogelijkheden. Het toekomstige GLB moet in deze gebieden specifieke initiatieven zoals de korteketenwerking ondersteunen.

9. Lidstaten en regio's moeten over meer flexibiliteit beschikken binnen een sterk Europees kader.

Het gaat hier om de vraag naar flexibiliteit in de verdeling van de middelen tussen de eerste en de tweede pijler van het GLB en binnen die tweede pijler.

10. Het GLB-budget moet gehandhaafd worden.

Het debat over het budget wordt lastig, maar door de middelen gericht in te zetten moet het mogelijk zijn om de doelstellingen van het GLB efficiënter te realiseren. Dit betekent ook dat de steun in de toekomst gericht moet zijn op actieve landbouwers. Aan de steun mogen ook geen voorwaarden verbonden worden die buiten de doelstellingen van het GLB liggen.

Het dossier heeft nog een lange weg te gaan. Landbouwminister Kris Peeters houdt de vinger aan de pols. Hij herinnerde er de Vlaamse parlementsleden aan dat de hele discussie over het GLB na 2013 kadert in de nieuwe meerjarenbegroting. Met andere woorden, het beleidsdebat zal ontfaan in een begrotingsdebat. De krappe begrotingen van de lidstaten zullen vrij snel veel druk zetten op de landbouwuitgaven. Er is een lange weg te gaan. ■

VLAAMS LANDBOUWMINISTER KRIS PEETERS:

"De middelen van het GLB moeten efficiënter ingezet worden. Steun moet gericht worden op actieve landbouwers."

Vlaamse milieu- en derdewereldbeweging

Op zoek naar bondgenoten voor een sterk 'GLB ook morgen' is de Boerenbond ook in debat gegaan met ngo's, namelijk met milieuorganisaties en de derdewereldbeweging. Dat mondde uit in een gezamenlijk standpunt over het toekomstige GLB, dat op een Europees symposium werd voorgesteld. Het overleg is niet afgerond. Er blijven meningsverschillen. Dat is niet meer dan normaal, maar de organisaties weten nu wat hen bindt en wat hen scheidt wanneer het gaat over de toekomst van de Vlaamse landbouw en van het Europese landbouwbeleid. De consensusstekst van de Boerenbond en de werkgroep Landbouw van het Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling (VODO), waarin onduidelijk wordt gekozen voor duurzame vormen van landbouw, gaat ver. De volgende leden van VODO hebben de tekst onderschreven: Oxfam, Bond Beter Leefmilieu (BBL), Wervel, Broederlijk Delen, Africa Europe Faith and Justice Network en Vredeseilanden.

Recht op voedsel

De gezamenlijke uitgangspunten stellen onder meer dat 'recht op voedsel' een universeel mensenrecht is, dat door het GLB erkend en ondersteund moet worden. Duurzame landbouw hanteert praktijken die economisch efficiënt zijn, die de ecologische draagkracht respecteren en sociaal aanvaardbaar zijn voor de huidige generatie – zonder de kansen van de toekomstige generaties te hypothekeren. De economische dimensie houdt in dat producenten een eerlijke prijs krijgen en een leefbare toekomst zien. Hiervoor is een gegarandeerde toegang nodig tot productiefactoren zoals bodem, water, agrobiodiversiteit en kredieten.

De sociale dimensie houdt in dat het uitvoeren van landbouwactiviteiten moet bijdragen aan de stabiliteit van de maatschappij. Landbouwers voorzien in voedsel – een basisbehoefte van iedereen. Landbouw draagt ook bij tot allerlei sociale functies, zoals tewerkstelling, plattelandsontwikkeling en recreatie. Hiervoor verdient zij respect en heeft zij toekomstperspectief nodig.

De ecologische dimensie houdt in dat de invloed van landbouwactiviteiten op het milieu, het klimaat en de natuur zodanig is dat ook toekomstige generaties van een gezond leefmilieu en rijke natuur kunnen genieten en dat de productiefactoren bodem, water en biodiversiteit in goede conditie blijven.

Veilig, kwaliteitsvol en betaalbaar

De Europese landbouwsector staat voor een meervoudige uitdaging. Familiale landbouw is cruciaal om de voedselzekerheid te garanderen binnen de eigen regio, in overeenstemming met de lokale noden en de cultu-

rele verwachtingen. Vandaar de noodzaak van investeringen in duurzame, familiale landbouwbedrijven. Het vrijwaren van voldoende landbouwgrond in Europa verdient de nodige aandacht.

Landbouwmarkten zijn echter van nature onstabiel. Beleidsmaatregelen en marktcorrecties zijn dan ook nodig om de beschikbaarheid van voldoende en betaalbaar voedsel te garanderen en om structurele overschotten te voorkomen. Een stabiliserend beleid dringt zich op. De prijs aan de producent moet lonend zijn over een middellange periode, anders wordt het landbouwsysteem ontwricht. Een correcte verdeling van toegevoegde waarde in de keten moet gewaarborgd worden.

De bezorgdheid groeit om de Europese landbouwsystemen duurzamer te maken. Landbouwers en de sector hebben al veel inspanningen geleverd en zullen dat in de toekomst moeten blijven doen. Een stimulerend landbouwbeleid, dat rekening houdt met de meerkost van deze maatschappelijke eisen, moet dit ondersteunen.

Om het duurzame gebruik van de beperkte beschikbare hulpbronnen te bevorderen moeten de regels duidelijk, stabiel en rechtszeker zijn – en ondersteund worden door een stimulerend beleid!

Solidair landbouwbeleid

Het GLB heeft door zijn handelsstromen invloed op de landbouw in ontwikkelingslanden. Elke regio, in het bijzonder in de ontwikkelingslanden, heeft het recht en de plicht een landbouwbeleid uit te stippen dat tegemoetkomt aan de noden en verwachtingen van de betrokken samenleving en haar familiale landbouw. Handelsstromen mogen niet destructief zijn. We moeten een ongewenste impact door oneerlijke concurrentie van het GLB op landbouwsystemen in de andere landen vermijden. Landbouworganisaties moeten erkend worden als vertegenwoordigers van landbouwers en hun inspraak is ten zeerste gewenst.

Tot zover deze samenvatting. Geen overeenstemming werd bereikt over wat we concreet moeten verstaan onder familiale landbouw, kwaliteitsvol voedsel, duurzame consumptiepatronen, efficiënte productiesystemen, leefbare inkomens, zelfvoorzieningsgraad, dumping als export van producten. Er werd ook geen overeenstemming bereikt over de problematiek van extreme afhankelijkheid van de invoer van veevoedergrondstoffen en het al dan niet gebruiken van genetisch gewijzigde gewassen. Maar de Boerenbond blijft in gesprek met de milieu- en de derdewereldbeweging. ■

Is uw zorgboerderij correct verzekerd?

Zorgboerderijen zijn een bewonderenswaardig initiatief. Ze hebben almaar meer succes. Toch bestaat er nogal wat onduidelijkheid over de noodzakelijke verzekeringen. Het novembernummer van Oogst & Opbrengst voorziet u van enkele tips. **Weldra online op www.oogst-en-opbrengst.be**

Oogst & Opbrengst
INFORMATIE VOOR LAND- EN TUINBOUWERS

KBC Bank & Verzekering

Wij gaan met u mee